

Diskusní dokument k vnitrostátním diskusím přijatý na přípravné schůzce v Bruselu 20. ledna 2007

Úvod

50. výročí Římské smlouvy

V roce 2007 bude Evropské unii 50 let. 25. března 1957 v Campidogliu u Říma podepsali zástupci Francie, Německa, Itálie, Belgie, Nizozemska a Lucemburska slavnostně Smlouvu o založení Evropského hospodářského společenství a spolu s ní Smlouvu o založení Euratomu. Za padesát let se Společenství šesti členů rozrostlo v Unii se sedmadvaceti členy, a v průběhu roku 2007 bude tedy při řadě příležitostí co slavit.

Mladí lidé také rozhodně mají důvod k oslavě projektu, který našemu kontinentu přinesl mír, stabilitu a prosperitu a s nímž byly spojeny příležitosti, které se do té míry předcházejícím generacím nikdy nenaskytly. Po těchto úspěšných desetiletích se zdá, že evropský projekt ztratil směr a inspiraci. Odmítnutí Ústavní smlouvy francouzskými a nizozemskými voliči bylo jasným signálem rostoucí nejistoty a rozčarování Evropanů v souvislosti s vývojem Evropské unie.

Navíc v Evropě se dnes mladí lidé potýkají s mnoha obtížemi: s nedostatečnou sociální spravedlností a zvyšující se nejistotou, zejména pokud jde o pracovní místa a vzdělání, s bytovou otázkou a změnou klimatu. Globalizace a účinky globalizované ekonomiky na naše sociální práva a životní prostředí nastolují nové, vážné otázky, jež se týkají především mladých lidí a jejich potomků. Mladí lidé očekávají, že tvůrci politik se budou těmito hrozícími problémy na všech úrovních zabývat. Evropská unie představuje klíčovou politickou úroveň, na níž lze tyto otázky účinně řešit za předpokladu, že se posílí občanská společnost a že bude zapojena do rozhodovacího procesu.

Právě proto se mladí delegáti z celé EU sjedou na summit mládeže, který se bude konat v Římě souběžně se summitem Evropské rady v Berlíně, a vyjádří se tam k tomu, co od evropského projektu očekávají v příštích 50 letech.

Široce pojaté konzultace na úrovni EU

S cílem vytvořit základ k diskusi byl ve dnech 18. až 20. ledna v Bruselu uspořádán přípravný summit, na němž se setkali zástupci národních rad mládeže ze 27 členských států EU a zástupci mezinárodních mládežnických organizací. Intenzivní práce mladých delegátů během těchto tří dnů se týkala různých hledisek evropského projektu: ústavní smlouvy, evropského sociálního a hospodářského modelu, udržitelného rozvoje, úlohy Evropské unie ve světě, budování demokracie a občanské společnosti v Evropě a mládeže a vzdělávání v EU.

Výsledkem přípravného summitu je tento diskusní dokument představující výchozí bod pro vnitrostátní diskuse, které uspořádají jednotlivé členské státy EU. Dokument budou taktéž projednávat mezinárodní mládežnické organizace. Díky vnitrostátním diskusím i diskusím v celé řadě mládežnických organizací, z nichž každá bude zahrnovat různé zástupce mladých v jednotlivých členských státech, proběhnou konzultace v širokém měřítku, od nejnižší úrovně k nejvyšší a soustředí tak názory mladých lidí z celé Evropské unie.

S výsledky diskusí budou seznámeni nejvyšší evropští představitelé v den výročí Římské smlouvy – a na místě, kde byla tato smlouva podepsána – na summitu mládeže ve dnech 24. a 25. března 2007. Nicméně touto velmi významnou událostí celý proces nekončí – měl by naopak být začátkem stálé účasti občanské společnosti z řad mladých na evropském projektu. Zároveň s oslavou uplynulých padesáti let evropské integrace bude summit mladých především příležitostí k úvahám nad úkoly příštích padesáti let, jež budou určující pro život velké většiny mladých lidí dneška.

Budoucnost ústavní smlouvy

- Je naprosto nezbytné, aby Evropa dostala skutečnou ústavu a aby se evropští občané tohoto procesu účastnili: ať už prostřednictvím evropského referenda nebo ústavního shromáždění. K této otázce se vyjádřil konvent mládeže konaný v roce 2002 a jeho závěry jsou pro nás stále platné. Zazněly mezi nimi některé alternativy procesu: nový dokument projednají vlády, parlamenty členských států, ústavní shromáždění nebo konvent. My, účastníci přípravného summitu, dáváme přednost procesu, jenž zahrne ústavní shromáždění nebo konvent, za účasti zástupců občanské společnosti.
- Ústava by měla dát základní rámeček institucím, a to na základě oblasti působnosti a struktury části jedna a dvě původní ústavní smlouvy. Tak by byla zahrnuta listina základních práv, základní hodnoty a základní pravidla pro instituce. Politiky a detailní fungování unie by v ústavě obsaženy být neměly, lze je tak měnit snáze než v rámci ústavy.
- Aby byla tvorba evropských politik efektivní, je třeba, abychom se od jednomyslného hlasování přeorientovali na většinové a zavedli spolurozhodovací proceduru v rámci všech kompetencí unie. Více pravomocí by měl mít Evropský parlament, např. právo navrhnout právní předpisy a právo rozhodnout o svém sídle. Velikost Evropské komise je vzhledem k jejímu efektivnímu fungování kritická.

Sociální a hospodářský model

- Evropský sociální a hospodářský model je společnou vizí uspořádání společnosti a představuje z celosvětového pohledu jedinečný model. Věříme, že tento model je založen na společných hodnotách, jimiž jsou svoboda, rovnost, sociální spravedlnost, dialog a respektování lidských práv, a na zásadě rovnosti mezi členskými státy. Chceme Evropu, která bude otevřená všem a se všemi bude počítat, model založený na základních lidských právech, včetně rovných příležitostí a nediskriminace (na základě pohlaví, věku, sexuální orientace, etnického původu, náboženského vyznání, zdravotního postižení...) a rovnosti a spravedlivých podmínkách na pracovišti.
- Je třeba, abychom společně našli způsoby, jak zlepšit nejisté postavení mladých lidí. Významnou součástí diskusí o budoucnosti hospodářského a sociálního modelu v Evropské unii by mělo být, jak mladé lidi pevně začlenit do pracovního trhu. Jsme přesvědčeni, že klíčovým nástrojem ke zlepšení situace mladých lidí ve společnosti je Evropský pakt mládeže. Jeho plné provedení je potřeba urychlit. Členské státy by tudíž měly převzít odpovědnost a do procesu zapojit mládežnické organizace.
- Věříme, že je rovněž nutné se zabývat rovnováhou mezi pružností a bezpečností. S novou koncepcí tzv. „flexicurity“ je na nás, abychom našli sociálně přijatelnou rovnováhu mezi potřebami přijatelných podniků nebo pracovišť a dlouhodobým cílem lidského a sociálního rozvoje.

Udržitelný rozvoj

- Udržitelný rozvoj se týká nás všech, ale mladých lidí především. Požaduje účinné investice do ekologické energetiky, investice do úspor spotřeby energie a jasnou strategii s cílem snížit emise CO₂. Daň z leteckého benzínu pro všechny lety uvnitř EU spolu s finanční podporou druhů dopravy, jež jsou z hlediska udržitelného rozvoje výhodnější, omezí objem krátkých letů uvnitř EU.
- Zemědělské subvence by měly z environmentálního a sociálního pohledu přinášet růst ekologického zemědělství a více příležitostí zemědělcům v méně rozvinutých zemích dodávat produkty na svůj i evropský trh. Reforma SZP (společné zemědělské politiky) je nezbytná.
- Cíle tisíciletí OSN týkající se snížení chudoby by měly být pro EU prioritou, např. prostřednictvím investice 1 % HND do rozvojové pomoci v případě zemí, které vstoupily do EU do roku 2002, a 0,5 % HND zemí, které vstoupily později. Navíc by EU měla mít pravomoc stanovit sankce pro země, které výše zmíněné povinnosti neplní.

EU v globalizovaném světě

- Vnější vztahy mají vliv na každodenní život Evropanů, nicméně obecně se považují za příliš vzdálenou problematiku, a občané se v důsledku toho o podobu vnější politiky příliš nezajímají. Je tedy nutné zvolit nový přístup s cílem propojit vnější politiky s každodenním životem evropských občanů. Proto, aby EU vystupovala ve světě jednotně, je potřeba soudržná zahraniční politika Evropské unie.
- V zahraniční politice Evropské unie musí být prioritou vypracování nového a udržitelného hospodářského modelu pro světové společenství a využití alternativních zdrojů energie.
- Veškeré vnější akce EU by měly zahrnovat problematiku rovnosti mužů a žen a práv žen. Diplomacie EU by se měla soustředit na respektování práv žen na celém světě v souladu s Pekingskou úmlouvou.

Demokracie a občanská společnost

- Krize v EU, které nyní čelíme, je především spojena s nedostatečným fungováním subjektů zastupitelské demokracie. Občané po celé Evropě nevyužívají práva zvolit si své zástupce. Námět k diskusi: *Proč lidé nevyužívají svého práva volit?*
- S ohledem na to, že v různých evropských zemích mají občané různé obavy a možnosti, nelze popřít klíčový význam, jenž má v rámci vlivu na budování demokracie účast organizací občanské společnosti. Nicméně Evropa nadále potřebuje rozšiřovat a diverzifikovat struktury demokratické spoluúčasti. Námět k diskusi: *Co vás přiměje se angažovat pro nějakou věc? Jak by mohla občanská sdružení mladých lidí větší měrou angažovat mladé lidi, kteří nejsou členy organizací a neúčastní se diskuse?*
- Politickým diskusím na vnitrostátní úrovni je potřeba dodat evropský rozměr, což je samozřejmě o to důležitější, o č jsme blíže volbám do Evropského parlamentu v roce 2009. Komunikace mezi institucemi EU a evropskými občany se nemůže odehrávat bez

zapojení členských států. Za pomoci financování z veřejných zdrojů se mohou i organizace občanské společnosti snažit tyto diskuse usnadňovat a vést. Klíčový význam má to, aby byla díky transparentnosti zajištěna důvěryhodnost a nezávislost, a to i navzdory značné míře financování organizací občanské společnosti z veřejných zdrojů. Námět k diskusi: *Jak zajistit, aby politická diskuse na regionální a vnitrostátní úrovni měla evropský rozměr? Jaká je v tomto ohledu úloha členských států? Jakou úlohu mohou v této souvislosti hrát organizace občanské společnosti? Jakou úlohu by měly členské státy, pokud jde o uznávání a možnosti financování, v budování demokracie a zapojení organizací občanské společnosti?*

mládež a vzdělávání

- Kvalita formálního vzdělání. Je nesmírně důležité, aby kvalita všech stupňů základního i středního vzdělání udržovala konstantně vysokou úroveň. Proto žádáme, aby byl přehodnocen obsah vzdělávacího systému podle současných koncepcí tak, aby nedílnou součástí vzdělávacího procesu tvořil rovněž rozvoj dovedností, a nikoli pouze předávání znalostí, jakkoli i to je jeho významným aspektem. Tak budou mít mladí lidé ze vzdělávacích systémů větší užitek a budou více motivováni. Vzdělání by se mělo více soustřeďovat na přípravu všech studentů k obtížnému přechodu ze vzdělávací instituce na trh práce. Jsme přesvědčeni, že formální vzdělání by mělo jít ruku v ruce se vzděláním neformálním a že by se měly vzájemně doplňovat.
- Přístup k formálnímu vzdělání. Charakteristikou formálního vzdělání by nemělo být pouze to, že je povinné, ale i to, že je přístupné všem. To znamená, že každý jednotlivec by měl mít přístup ke všem vzdělávacím institucím. Z tohoto důvodu by stávající překážky jakéhokoli druhu (finanční, kulturní) měly být odstraňovány a postupně eliminovány. Vlády všech členských států by měly vypracovat a uplatňovat vládní režim financování, který by mladé lidi podporoval během studií.
- Měla by být uznána hodnota neformálního vzdělání a široká veřejnost by o této hodnotě měla být účinným způsobem informována. Nemělo by však zůstat pouze u vnitrostátní úrovně či činitelů z oblasti mládeže, činnost by se naopak měla rozvíjet na místní úrovni, tj. ve školách a v obcích. Navíc by se měla přímo zapojit média a zaměstnavatelé a mělo by se s nimi počítat jako s partnery. Toho lze dosáhnout pouze prostřednictvím institucionální podpory jak ze strany Evropské unie, tak vlád všech členských států. Měli bychom zvýšit povědomí mladých lidí samých o hodnotách, které získávají, nezůstanou-li stát stranou, protože věříme, že přílišná formalizace vzdělání lze předejít právě za pomoci sebeuvědomění.